

Een verbindende Oosterhamriklaan

Van der Burgh, J. 2022

Een verbindende Oosterhamriklaan

Titel:	Een verbindende Oosterhamriklaan
Student en studentnummer:	Nanne ten Hoor 386459 & Marlieke Kremer 401386
Datum:	10 januari 2023
Opleiding:	Bachelor Social Work Voltijd Academie voor Sociale Studies, Hanzehogeschool Groningen
Onderdeel:	Eindopdracht SSVB22EO – advies
Opdrachtgevende organisatie:	Kenniscentrum NoorderRuimte
Opdrachtgever:	Otto Lussenburg & Jorrit Albers
Begeleidende docenten:	Paul ter Brugge, Avy Rijnsbergen & Marieke Jooste-Heinkens
Aantal woorden:	6370

Voorwoord

Voor u ligt het afstudeeronderzoek ‘Een verbindende Oosterhamriklaan’ van Nanne ten Hoor en Marlieke Kremer.

Het onderzoek is in het kader van de eindopdracht van de studie Social Work aan de Hanzehogeschool Groningen uitgevoerd. In opdracht van het Lectoraat Gezonde Stad van Kenniscentrum NoorderRuimte en de gemeente Groningen is onderzocht hoe een straat ingericht kan worden om meer verbinding tussen twee buurten te creëren. Het onderzoek heeft plaatsgevonden van september 2022 tot en met januari 2023.

Tijdens het onderzoek zijn wij tegen punten aangelopen. We hadden ons gericht op een oplossing maar door gesprekken met betrokkenen bleek dat er toch breder gekeken moest worden en kwamen we op nieuwe inzichten en hebben we ons idee over een oplossing aangepast. Dit is een proces wat af en toe lastig was om door te maken. Wat hielp om er door te komen waren gesprekken voeren met andere studenten. Ook heeft het geholpen in hoe wij onszelf neer willen zetten als sociaal werker en welke waarden daarin voor ons belangrijk zijn.

Door het uitvoeren van dit onderzoek zijn wij er achter gekomen dat het belangrijk is om integraal samen te werken met zowel bewoners als professionals. Door integraal samen te werken zijn we tot nieuwe inzichten gekomen wat ons verder heeft gebracht in het onderzoek. Het afgelopen halfjaar hebben we geleerd dat het belangrijk is om samen te werken met studenten vanuit andere disciplines. Dit is uitgevoerd aan de hand van wekelijkse sessies in het Floreshuis. Mede door deze bijeenkomsten en de kennis van de andere studenten zijn we tot innovatieve ideeën gekomen.

Wij willen graag Paul ter Brugge en Otto Lussenburg bedanken voor de ondersteuning in ons onderzoek. Ook willen we Richard Vos, Ieta Berghuis, Jorrit Albers en de studenten met wie er integraal is samengewerkt bij het Floreshuis bedanken voor het meedenken over ons onderzoek. Als laatste willen we graag de bewoners en professionals uit de Korrewegwijk bedanken voor het geven van hun mening en meedenken in het onderzoeksproces.

Groningen, 10 januari, Nanne ten Hoor & Marlieke Kremer

Managementsamenvatting

Vanuit Kenniscentrum NoorderRuimte worden er verschillende onderzoeken naar de bebouwde omgeving uitgevoerd. Deze onderzoeken zijn verbonden aan lectoraten. Het lectoraat van waaruit dit onderzoek is uitgevoerd is het Lectoraat de Gezonde Stad. De focus wordt hier gelegd op de invloed van fysieke en sociale leefomgeving op de leefstijl en gezondheid van de stadsbewoners. Het lectoraat werkt samen met de gemeente Groningen en studenten aan de verschillende onderzoeken. Dit onderzoek richt zich op de herinrichting van de Oosterhamriklaan. Om een duidelijk beeld te krijgen van wat er speelt is er contact geweest met meerdere betrokkenen en is er gekeken naar voorgaande onderzoeken rondom de Oosterhamriklaan. Uit deze onderzoeken kwam naar voren dat bewoners uit de West-Indische buurt zich niet verbonden voelen met het Molukkenplantsoen. Dit komt door de Oosterhamriklaan die hier door onveiligheid een barrière vormt. Ook in gesprek met de externe opdrachtgever werd voornamelijk de fysieke barrière aangekaart. Door met bewoners van de West-Indische buurt in gesprek te gaan en hierbij meer te richten op verbinding in de wijk is er informatie verzameld over de verbinding tussen de West-Indische buurt en het Molukkenplantsoen. Wat hieruit naar voren kwam is dat er een fysieke maar ook sociale barrière wordt gevoeld. Ook blijkt uit onderzoek dat de weg bepaald gedrag uitlokt waardoor er al meerdere ongelukken zijn gebeurd. Dit zorgt er voor dat bewoners zich minder veilig voelen.

Naast de bewoners is er ook contact geweest met professionals en de betrokken opdrachtgever. Vanuit deze gesprekken is een doelstelling opgesteld. De doelstelling is om te onderzoeken hoe de ruimtelijke inrichting van de Oosterhamriklaan kan worden aangepast, waardoor buurtbewoners van de West-Indische buurt zich veilig en meer verbonden voelen met Molukkenplantsoen.

Om de doelstelling te behalen zijn er verschillende methoden ingezet. Zo zijn er interviews gehouden met de opdrachtgever en buurtbewoners. Deze uitkomsten zijn meegenomen in de observatie die is gedaan naar de Oosterhamriklaan en in vervolgesprekken die zijn gevoerd met professionals. Daarnaast is er in samenwerking met de kinderen van de basisschool het Karrepad informatie gekomen over veiligheid en verbinding. Dit is tot stand gekomen door middel van het inzetten van een co-creatie. Samen met de bewoners is er nagedacht over eventuele plannen voor een verbeterde Oosterhamriklaan. Dit hebben we gedaan aan de hand van de methode Brainwriting.

Vanuit deze methoden en ontwerpvoorwaarden die zijn opgehaald zijn er concepten tot stand gekomen. Deze concepten zijn gericht op een veiligere en verbindende Oosterhamriklaan. De ontwerpvoorwaarden zijn opgehaald vanuit gesprekken met bewoners, professionals en andere betrokkenen. Samen is gebrainstormd over de verschillende concepten en vanuit daar is een product opgesteld waarin alle ontwerpvoorwaarden van betrokkenen zijn meegenomen. Dit product zorgt voor een Oosterhamriklaan waar bewoners zich veiliger en verbonden voelen. Vanuit de gesprekken zijn er bij het product verschillende aanbeveling opgesteld. Deze aanbevelingen zijn een middenberm met bloembakken, verhoogd fiets- en voetpad, verlicht zebrapad, ontmoetingsplek met bankjes, versmalling van de weg en stopborden. Bewoners geven aan zich veiliger en meer verbonden te voelen op het moment dat deze aanbevelingen worden geïmplementeerd.

Het product is voorgelegd aan de externe opdrachtgever vanuit de gemeente Groningen. Het product wat is ontworpen draagt ook bij aan de doelstelling die de gemeente Groningen heeft opgesteld vanuit het leefbaarheidsonderzoek om te zorgen dat bewoners graag buiten zijn, zich veilig voelen en prettig opgroeien.

In hoofdstuk 1 wordt er een omschrijving gegeven van het product.

In hoofdstuk 2 wordt de context en de aanleiding van het probleem beschreven. Deze wordt gevolgd door de analyse van het probleem op macro, meso en microniveau. Dit hoofdstuk wordt afgesloten met de doelstelling van het ontwerponderzoek.

In hoofdstuk 3 wordt beschreven hoe er onderzoek is gedaan met inzet van verschillende methoden.

Ten slotte staan in hoofdstuk 4 de aanbevelingen om het product te implementeren in de beroepspraktijk.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	7
Hoofdstuk 2	9
2.1 Context.....	9
2.2 Probleemanalyse.....	10
2.2.1 Macroniveau.....	10
2.2.2 Mesoniveau.....	10
2.2.3 Microniveau.....	11
2.3 Doelstelling	12
Hoofdstuk 3	13
3.1 Discover Fase.....	13
3.1.1 Methoden en resultaten	13
3.2 Define fase	15
3.2.1 Methoden en resultaten	15
3.3 Develop fase.....	17
3.3.1 Methoden en resultaten	17
3.4 Deliver fase.....	19
3.4.1 Methoden en resultaten	19
Evaluatie.....	20
Hoofdstuk 4 Aanbevelingen.....	22
Bronnenlijst.....	24
Bijlagen	26
Bijlage 1 Interview opdrachtgever	26
Bijlage 2 Affinity map	27
Bijlage 3 Interview Jaap	29
Bijlage 4 Interview Liza Huizen	30
Bijlage 5 Co-creatie professionals	31
Bijlage 6 Enquête.....	32
Bijlage 7 Co-creatie bewoners	34
Bijlage 8 Co-creatie basisschool.....	35
Bijlage 9 Ontwerpvoorwaarden.....	37
Bijlage 10 Concepten.....	39
Bijlage 11 Co-creatie basisschool	42
Bijlage 12 Product.....	43

Hoofdstuk 1

In dit hoofdstuk wordt er een beschrijving gegeven van het product. Hierbij wordt beschreven welke kernwaarden van toepassing zijn binnen het onderzoek en waar er kansen liggen voor de bewoners van de West-Indische buurt.

Omschrijving product

Vanuit de gemeente Groningen en het Lectoraat Gezonde Stad heeft er een onderzoek plaatsgevonden. Uit dit onderzoek is een product vormgegeven. Dit bestaat uit een vlekkenplan voor de gemeente Groningen met als doel een veiligere en verbindende Oosterhamriklaan. Het product is bedoeld als advies wat de gemeente Groningen mee kan nemen in plannen voor de herinrichting van de Oosterhamriklaan. Bij dit product is er rekening gehouden met de verschillende ontwerpvoorwaarden die zijn opgehaald uit gesprekken met professionals en andere betrokkenen, onder andere bewoners.

Om de participatie te vergroten is het product samen met bewoners ontworpen voor de gemeente Groningen. De gemeente Groningen wil graag meer saamhorigheid in de wijk. Ook wil de gemeente meer ruimte geven aan de straat als prettige, groene en mooie omgeving. De openbare ruimtes moeten zo worden ingericht dat het uitnodigt tot ontmoeting (Gemeente Groningen, 2021).

Door rekening te houden met de volgende ontwerpvoorwaarden kan dit gerealiseerd worden.

De ontwerpvoorwaarden zijn:

- Middenberm met bloembakken
- Verhoogd fiets-/voetpad
- Verhoogd en verlicht zebrapad
- Ontmoetingsplek met bankjes
- Versmalling van de weg
- Stopborden

Wanneer het product gerealiseerd wordt kan de veiligheid verbeterd worden en kunnen buurtbewoners van de West-Indische buurt meer verbinding gaan voelen met het Molukkenplantsoen. Bewoners voelen zich bijvoorbeeld veiliger om naar het Floreshuis te gaan en hebben een plek om elkaar te ontmoeten. Hierdoor kunnen de doelen van de gemeente, die zijn opgesteld vanuit resultaten van het leefbaarheidsonderzoek, gerealiseerd worden.

Door met de ogen van een sociaal werker naar het verkeerskundige vraagstuk te kijken wordt deze bekeken vanuit een ander perspectief. Deze invalshoek richt zich op hoe een straat voor meer verbinding kan zorgen tussen bewoners. Door dit mee te nemen in een herinrichting van een weg kan het woongenot van bewoners vergroot worden.

Kernwaarden

Vanuit de beroepscode draagt het ontwerpgericht onderzoek en het product bij aan meerdere kernwaarden die voor de sociaal werker belangrijk zijn. Het geeft je als sociaal werker namelijk een ander perspectief van het begrip verbinding wat er voor zorgt dat de menselijke persoon samen met de sociale gemeenschap en natuurlijke omgeving als geheel wordt gezien. Dit maakt dat er in dit vraagstuk breder wordt gekeken dan alleen de fysieke verbinding tussen bewoners (Buitink &

Steenmeijer, 2018). Dit wordt gedaan door middel van gesprekken met bewoners en professionals.

Door de Oosterhamriklaan en het naastgelegen Molukkenplantsoen meer als een leefgebied in te zetten, waarbij verbinding en toegankelijkheid hoofdthema's zijn, wordt de sociale cohesie bevorderd voor een individu en gemeenschap. Als laatste kernwaarde waar het afgelopen half jaar aan is gewerkt is het in gesprek gaan met bewoners en professionals. Hiermee wordt het recht op participatie gestimuleerd en voelen zij zich onderdeel van een gemeenschap (Buitink & Steenmeijer, 2018).

Hoofdstuk 2

In dit hoofdstuk wordt de context beschreven. Verder wordt er aandacht geschonken aan de probleemanalyse op macro, meso en microniveau. Ten slotte wordt dit hoofdstuk afgesloten met de doelstelling.

2.1 Context

Vanuit Kenniscentrum NoorderRuimte worden er meerdere onderzoeken uitgevoerd. Er wordt door studenten, (docent)onderzoekers, lectoren en professionals samengewerkt aan verschillende praktijkgerichte onderzoeken naar de gebouwde omgeving in Noord-Nederland (Kenniscentrum NoorderRuimte, z.d.). Het kenniscentrum richt zich op vier thema's: Aardbevingen, Leefbaarheid, Duurzaamheid en Gezondheid & Welzijn. Binnen het Kenniscentrum is ons afstudeeronderzoek verbonden aan het lectoraat Gezonde Stad. Dit lectoraat valt onder het thema Gezondheid & Welzijn.

Missie

'Het is de missie van NoorderRuimte om de interactie tussen mensen en de gebouwde omgeving te onderzoeken en te verbeteren, in de sociaal-ruimtelijke context van Noord-Nederland. Daarbij:

- Definiëren wij de gebouwde omgeving als gebied (gebouwencomplex, dorp, stad), gebouw (gebouw, technische installatie, binnen, buiten) en infrastructuur.
- Zien wij de mens in zijn rol als gebruiker van de gebouwde omgeving. Een gebruiker kan bijvoorbeeld klant, ondernemer, werknemer, patiënt, 'prosumer' of bewoner zijn die activiteiten verricht in en om de gebouwde omgeving.
- Ligt onze focus op (her)ontwerp als een creatief proces, waarmee een huidige ongewenste situatie wordt getransformeerd in een gewenste toekomstige. In ons onderzoek betrekken wij zowel de voor- als nadelen van deze situatie(s). Deze handelwijze stelt ons in staat om onze ontwerpresultaten steeds weer te verbeteren en bijbehorende innovaties te verspreiden naar andere plekken binnen het werk' (Zelfevaluatie Kenniscentrum NoorderRuimte, 2018).

Visie

'Onze 2020 visie beoogt mensen in Noord-Nederland in de regierol te positioneren, in het bijzonder in hun rol als gebruiker, dit kan van alles zijn zoals hierboven beschreven. En zo bij te dragen aan een betere gebouwde omgeving' (Zelfevaluatie Kenniscentrum NoorderRuimte, 2018).

Bij Lectoraat Gezonde Stad staat de invloed van fysieke en sociale leefomgeving op de leefstijl en gezondheid van stadsbewoners centraal. "Het doel is onderzoek te doen naar combinaties van fysieke en sociale interventies die in de alledaagse praktijk kunnen werken." Dit onderzoeken en samenwerken gebeurt met de bewoners van de stad (Lectoraat Gezonde Stad, 2021).

Uit eerdere onderzoeken over het Molukkenplantsoen is gebleken dat in de Korrewegwijk mensen zich minder veilig voelen in het Molukkenplantsoen en de aangrenzende Oosterhamriklaan. Dit komt met name doordat het verkeer met hoge snelheid over de Oosterhamriklaan rijdt waardoor het voor de bewoners van de West - Indische Buurt minder aantrekkelijk wordt om de weg over te steken om naar het plantsoen te gaan. Ook het plantsoen wordt niet altijd als veilig ervaren waardoor de drempel hoger wordt (J. Albers, persoonlijke communicatie, 19 september 2022).

2.2 Probleemanalyse

2.2.1 Macroniveau

De Gemeente Groningen is in samenwerking met woningcorporaties bezig met wijkvernieuwing. Dit wordt momenteel in vier verschillende wijken gedaan, waaronder de Korrewegwijk. De gemeente wil dat de bewoners graag buiten zijn, zich veilig voelen, prettig opgroeien en gezond en duurzaam wonen (*Groninger wijkvernieuwing | Gemeente Groningen, z.d.*).

Vanuit het leefbaarheidsonderzoek van de gemeente Groningen blijkt dat de Indische Buurt lager scoort dan het landelijk gemiddelde op het gebied van kwaliteit van leven en sociale leefomgeving (Basismonitor Groningen, 2018). Om deze reden wordt de wijk aangepakt op gebied van leefbaarheid. Uit de Basismonitor blijkt dat 28% van de bewoners zich onveilig voelt in zijn/haar woonbuurt. Hiermee scoort de Indische buurt onder het gemeentelijk gemiddelde (Basismonitor Groningen, 2018).

Op het gebied van overlast van autoverkeer scoort de Indische buurt zeer ongunstig, 32% van de bewoners ervaart overlast van verkeer en is ontevreden over de verkeersveiligheid. Dit percentage ligt onder het gemeentelijk gemiddelde (Basismonitor Groningen, 2018). De gemeente is gebonden aan de omgevingswet van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. De verwachting is dat er in juli 2023 een nieuwe omgevingswet ingevoerd wordt. In deze wet is het uitgangspunt dat de wet flexibel is en op iedere gemeente aangepast kan worden. Ook is de doelstelling om bestuurders te prikkelen tot actief gedrag dat gebaseerd is op het dragen van verantwoordelijkheid (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, 2022).

Uit eerdere onderzoeken in de wijk en rondom verbetering van het Molukkenplantsoen is gebleken dat bewoners uit de West-Indische buurt de Oosterhamriklaan niet als veilig ervaren. Deze onveiligheid wordt ervaren op verschillende gebieden, onder andere op het gebied van sociale veiligheid en fysieke veiligheid. Bij sociale veiligheid gaat het omdat de bewoners bedreiging van gezondheid of goederen voelen door handelingen van anderen. Op het gebied van fysieke veiligheid gaat het om bedreiging van gezondheid en goederen die wordt gevoeld door ongevallen in de natuur (Elffers & de Jong, 2004). Binnen het onderzoek wordt er meer gericht op de fysieke veiligheid rondom de Oosterhamriklaan. Uit onderzoek blijkt dat er in de afgelopen vijf jaar vijftien verkeersongevallen zijn gemeld aan de Oosterhamriklaan (*Meldingen in Groningen, Oosterhamriklaan - 112-Nederland.nl, z.d.*). Dit zorgt ervoor dat bewoners zich niet veilig voelen en minder geneigd zijn om naar andere delen van de wijk te gaan (Persoonlijke communicatie, 22 september 2022). Mede door deze reden heeft de gemeente Groningen een project in gang gezet over de herinrichting van de Oosterhamriklaan. Samen met andere studenten van de IWP Gezonde Stad wordt het onderzoek naar een veiligere Oosterhamriklaan uitgevoerd.

2.2.2 Mesoniveau

Het gesprek met Jorrit Albers, projectleider Molukkenplantsoen van de Gemeente Groningen, heeft ons een duidelijk beeld gegeven over de huidige situatie rondom het plantsoen en de Oosterhamriklaan. Het project is groter dan alleen het herinrichten van de Oosterhamriklaan. Naast de sociale veiligheid speelt het verkeersgedrag van weggebruikers ook een rol. Deze combinatie zorgt voor een fysieke barrière naar het Molukkenplantsoen dat door kinderen, maar ook door andere bewoners van de West-Indische buurt wordt ervaren.

Door deze fysieke barrière voelen buurtbewoners niet de mogelijkheid om elkaar in het Molukkenplantsoen op te zoeken. Dit is duidelijk terug te zien in het gebruik van het plantsoen. Buurtbewoners gebruiken het plantsoen om van A naar B te komen in plaats van dat er een verblijfsplek van te maken. Dit maakt dat er weinig sociale verbinding wordt gevoeld. Tijdens gesprekken tussen Albers en buurtbewoners wordt aangegeven dat dit als een gemis wordt ervaren. Een buurt voor iedereen is een buurt waar buurtbewoners zich welkom en thuis kunnen voelen. Wat bijdraagt aan het gevoel van veiligheid, is dat de ruimtelijke inrichting zo is ingericht dat het uitnodigt voor onderling contact en dat het veilig is (*Een buurt voor iedereen*, 2019).

De eerste ruimtelijke ingrepen vinden in 2023 plaats. Net zoals in de nabijgelegen Molukkenstraat worden er op de Oosterhamriklaan verkeersdrempels geplaatst. Hierdoor zijn auto's genooddaakt om langzamer te rijden. In een later stadium wordt er een team van verkeerskundigen en professionals op het project gezet om de herinrichting van de Oosterhamriklaan te realiseren.

2.2.3 Microniveau

Het is duidelijk dat de Oosterhamriklaan een fysieke barrière vormt tussen de West-Indische buurt en het Molukkenplantsoen. Dit komt mede door het verkeer wat te hard rijdt, hierdoor wordt het voor buurtbewoners onaantrekkelijk om naar het Molukkenplantsoen te gaan. Er zijn buurtbewoners die hun kinderen daarom niet zelfstandig laten oversteken.

De bewoners van de West-Indische buurt zien graag een andere inrichting van de Oosterhamriklaan. Deze inrichting moet ervoor zorgen dat de West-Indische buurt en de Oosterhamriklaan beter aansluiten op het Molukkenplantsoen, waardoor ze graag in het plantsoen komen en hier kunnen bewegen. De bewoners missen een plek die schoon, overzichtelijk en opgeruimd is en waarbij het groen goed is onderhouden (J. Albers, persoonlijke communicatie, 19 september 2022). Dit alles draagt bij aan een gevoel van veiligheid (*Een buurt voor iedereen*, 2019).

Bovenstaande signalen zijn meerdere keren aangegeven bij de gemeente, waarop Albers met een groep buurtbewoners door het Molukkenplantsoen is gaan wandelen. Tijdens deze wandelingen werden de gebreken van het plantsoen benoemd. Albers neemt de genoemde gebreken mee in zijn overwegingen over wat aangepast kan worden.

De wens van de gemeente Groningen is dat er kleine ingrepen gedaan worden, waardoor het Molukkenplantsoen beter aansluit bij de wensen van de buurt (J. Albers, persoonlijke communicatie, 19 september 2022).

Na het gesprek met Albers was het doel om te onderzoeken hoe het Molukkenplantsoen beter kan aansluiten op de West-Indische buurt. Hierbij ligt de focus op de Oosterhamriklaan. Het afgelopen jaar is er input geweest van de buurtbewoners en zijn er ideeën aangedragen om het Molukkenplantsoen een plek te maken die leeft en waar je met plezier naar toe kan.

Tevens is er contact gelegd met de ouders van kinderen die op de basisschool 'het Karrepad' zitten. Deze school ligt in het Molukkenplantsoen. Tijdens een middag in het Molukkenplantsoen zijn er gesprekken geweest met ouders die bij de school stonden. De meerderheid van de gesproken ouders gaf aan het Molukkenplantsoen een fijn park te vinden waar hun kinderen veilig konden spelen. De Oosterhamriklaan gaf andere gevoelens, hierbij kwam het signaal naar voren dat de Oosterhamriklaan als barrière wordt gezien en gevoeld tussen de West-Indische buurt en het Molukkenplantsoen. Velen wisten niet dat de toegestane snelheid op de Oosterhamriklaan 50 kilometer per uur is. Naast dat er te

hard wordt gereden wordt de ligging van de stoepen, parkeerplaatsen en zebrapaden als onveilig ervaren. Wanneer je wilt oversteken van het Molukkenplantsoen naar de West-Indische buurt, moet je de stoep af en over de parkeerplekken van de auto's lopen om over te kunnen steken. Daarnaast telt de Oosterhamriklaan vier zebrapaden. Buurtbewoners ervaren de ligging van deze zebrapaden als niet logisch, er ligt bijvoorbeeld geen zebrapad aan het einde van het looppad die door het Molukkenplantsoen gaat. Dit zien bewoners als een gemiste kans (persoonlijke communicatie, 22 september 2022).

2.3 Doelstelling

Onze doelstelling is om te onderzoeken hoe de ruimtelijke inrichting van de Oosterhamriklaan kan worden aangepast, waardoor buurtbewoners van de West-Indische buurt zich veiliger en meer verbonden voelen met Molukkenplantsoen.

Hoofdstuk 3

In dit hoofdstuk worden alle fases van het Double Diamond model beschreven. Dit model bestaat uit twee diamanten. In de eerste diamant staan de fases Discover en Define centraal. In de tweede diamant worden de fases Develop en Deliver uitgevoerd. Elke eerste fase van de diamant begint met divergeren. Dit betekent dat er breed onderzoek wordt gedaan naar het onderzoeksvraagstuk. In elke tweede fase van de diamant is convergeren belangrijk. Dit houdt in dat er steeds gericht onderzoek wordt gedaan aan de hand van de informatie die tijdens het divergeren is opgehaald. Hieruit worden keuzes gemaakt waar in de volgende fases op verder wordt gewerkt. Tijdens de verschillende fases wordt er gebruikt gemaakt van passende onderzoeksmethoden.

3.1 Discover Fase

In de discover fase is het van belang om de context in kaart te brengen. Dit wordt gedaan door te divergeren. Dit betekent dat er in de praktijk breed wordt gekeken naar het onderzoeksvraagstuk. Er wordt onderzoek gedaan door middel van verkennen en onderzoeken (Van 't Veer et al, 2020).

3.1.1 Methoden en resultaten

Om een zo duidelijk mogelijk beeld te krijgen van wat bewoners, professionals en andere betrokkenen vinden zijn er verschillende methoden ingezet. Hieronder worden de gebruikte methoden en resultaten beschreven.

Interview

Om meer informatie in te winnen over het project en over wat er in het verleden al is gerealiseerd, is er een gesprek geweest met Albers (bijlage 1). Tijdens dit gesprek is er gebruik gemaakt van de methode Contextueel interview. Dit houdt in dat je de desbetreffende persoon ontmoet in een omgeving die voor hem belangrijk is, voor Albers is dit de Korrewegwijk (Van 't Veer et al, 2020). Daarom is er gekozen om het gesprek plaats te laten vinden in het Floreshuis. Het interview is gedaan aan de hand van een semigestructureerd interview. Er zijn een aantal vragen opgesteld als leidraad, hierdoor was er ruimte om ook andere vragen kunnen stellen.

Interview resultaten

Uit het interview is gekomen dat Albers (bijlage 1) het afgelopen jaar gesprekken heeft gevoerd met bewoners en wijkorganisaties. Hieruit kwam naar voren dat buurtbewoners de Oosterhamriklaan als onveilig ervaren. Volgens Albers en bewoners is de straat zo ingericht dat het bepaald gedrag uitlokt. Het is een lange en brede asfaltweg, waardoor er gemakkelijk hard gereden kan worden. Tijdens het interview genoemde mogelijke oplossingen die tot gedragsverandering kunnen leiden zijn onder andere het versmallen van de weg of het toevoegen van fietspaden.

Affinity mapping

Uit de basismonitor van Kompas Groningen blijkt dat 32% van de bewoners van Indische buurt overlast van autoverkeer ervaren in de woonomgeving. Ook zegt 74% van de bewoners weinig saamhorigheid en sociale samenhang te voelen in de buurt. Ze geven aan hun burens nauwelijks te kennen (Basismonitor Groningen, 2018). Om deze statistieken te toetsen is er aan de hand van de methode Affinity mapping een gesprek geweest met bewoners. Affinity mapping houdt in dat er

verschillende vragen, observaties, ideeën worden geclusterd om zo tot een overzichtelijke groep vragen over hetzelfde onderwerpen te komen (Van 't Veer et al, 2020). De verschillende vragen die de statistieken op riepen zijn geclusterd om zo het gesprek met bewoners goed te kunnen leiden (bijlage 2).

Affinity mapping resultaten

Uit het gesprek kwam naar voren dat de aanwezige bewoners het niet eens zijn met de statistieken die worden aangegeven. Ze ervaren juist veel saamhorigheid in de wijk en voelen zich over het algemeen veilig. Het Molukkenplantsoen en de aangrenzende Oosterhamriklaan worden door meerdere bewoners als onveilig ervaren. Hier wordt door weggebruikers hard gereden, waardoor de bewoners van de West-Indische buurt een drempel ervaren om naar andere plekken in de wijk te gaan. Bewoners gaven aan dat ze een ontmoetingsplek in het Molukkenplantsoen zien zitten (persoonlijke communicatie, 22 september 2022).

Koffiekar

In de discover fase is het van belang om de bestaande aannames niet de boventoon te laten voeren maar juist te kijken naar de praktijk en op die manier de context leren kennen en empathie te ontwikkelen (Van 't Veer et al, 2020). Samen met twee andere studenten is er koffie en thee uitgedeeld in het Molukkenplantsoen (zie figuur 1). Op deze manier was laagdrempelig contact met buurtbewoners mogelijk. Ons doel was om naar voren te halen hoe bewoners het wonen in de wijk ervaren en wat hun mening is over het Molukkenplantsoen.

Figuur 1 Koffiekar

Koffiekar resultaten

Deze middag zijn er tien bewoners gesproken. Hieruit kwam naar voren dat de meeste bewoners met plezier in de wijk wonen.

Ze hebben niet veel contacten met buurtbewoners maar kunnen dit wel opzoeken. Over het Molukkenplantsoen zijn verschillende meningen. Sommige bewoners vinden het een fijne plek met veel mogelijkheden voor hun kinderen om te spelen. Andere vinden het niet fijn en geven aan zich onveilig te voelen door de onoverzichtelijkheid van het plantsoen. Dit is iets wat vooral op latere tijdstippen speelt. Wat een gedeelde mening onder de gesproken bewoners is, is dat de Korreweg en de T-splitsing Korreweg-Oosterhamriklaan een barrière vormen tussen het plantsoen en hun huis. Ouders laten hun kinderen hier niet alleen oversteken.

Gesprekken

Uit een eerder bewonersoverleg kwam naar voren dat bewoners open staan voor een ontmoetingsplek in het Molukkenplantsoen. Naar aanleiding van de resultaten van de koffiekar en een bewonersoverleg, is er een gesprek geweest met twee bewoners van de Oosterhamriklaan en de Surinamestraat. Tijdens deze gesprekken is hierop gefocust. Bij deze gesprekken is er gebruik gemaakt van de methode Photo elicitation. Bij deze methode wordt er gebruik gemaakt van bestaande

foto's om zo de mening van betrokkenen uit te lokken (Van 't Veer et al, 2020). De visuele voorbeelden zorgden ervoor dat er makkelijk in gesprek kon worden gegaan.

Gesprekken resultaten

De bewoners gaven aan dat ze prettig wonen. Dit komt mede door de mensen met wie ze in de straat wonen en waar ze goed contact mee hebben. Er zijn verschillende foto's getoond hoe een ontmoetingsplek er uit kan komen te zien (figuur 2). Naar aanleiding van de foto's gaven de bewoners aan dat de banken die er nu staan slecht onderhouden zijn en ze behoefte hebben aan verschillende banken waar je kan uitrusten en/of mensen kunt ontmoeten.

Figuur 2 Ontmoetingsplekken

3.2 Define fase

De define fase is de tweede fase in het Double Diamond model. In deze fase wordt er gekeken welke inzichten uit de discover fase belangrijk zijn en wat meer onderzoek nodig heeft, dit heet convergeren (Van 't Veer et al, 2020).

3.2.1 Methoden en resultaten

In de define fase worden alle onderzoeksresultaten uit de discover fase verzameld om de verdere richting van het onderzoek te bepalen. Dit is gedaan aan de hand van methoden. Hieronder worden de gebruikte methoden en resultaten beschreven.

Interview Jaap

Nadat er kort met de buurtbewoners van de West-Indische buurt kennis is gemaakt werd de input neergelegd bij de professionals uit de wijk. Zo is er contact gelegd met buurtbewoner, hierna te noemen Jaap. Hij is veel te vinden aan de Oosterhamriklaan. Tijdens het gesprek is er gebruik gemaakt van de methode Contextual interviewing. Met de informatie die is verzameld in het gesprek met Jaap, is er een observatie gedaan aan de Oosterhamriklaan.

Interview Jaap resultaten

Doordat de methode Contextual interviewing is gebruikt, kwamen er ideeën, ervaringen en herinneringen van de betrokkene naar boven. Waar er eerst gefocust werd op de verbetering van het Molukkenplantsoen, heeft het gesprek met Jaap er toe geleid dat we ons meer zijn gaan richten op de veiligheid van de Oosterhamriklaan. Tijdens het gesprek is er nagedacht over betrokken personen bij het vraagstuk en mogelijke interventies. Het idee om een verkeersbord te maken met leerlingen van de in het plantsoen gelegen basisschool kwam naar voren (bijlage 3).

Dit concept kan verbonden worden aan de kernwaarde stimuleren en bevorderen van het recht om te participeren. Door de kinderen van de basisschool erbij te betrekken worden zij gestimuleerd om te participeren in de samenleving. Ook de kernwaarde; de sociaal werker ziet de persoon in samenhang met familie, sociale gemeenschap en natuurlijke omgeving vormen een geheel, is hieraan te

verbinden. Door de Oosterhamriklaan meer te verbinden met het Molukkenplantsoen en de in het plantsoen gelegen basisschool wordt het als een groter geheel gezien en kan de natuurlijke omgeving beter in elkaar over lopen (Buijntink & Steenmeijer, 2018).

Observatie

Naar aanleiding van het gesprek met Jaap is de Oosterhamriklaan geobserveerd. Dit is gedaan aan de hand van de methode Fly on the wall. Deze methode is een observatietechniek waarbij informatie wordt verzameld door alleen te kijken. Door je zo onopvallend mogelijk op te stellen tijdens het observeren vorm je een onderdeel van de context (Van 't Veer et al, 2020).

Deze methode is gekozen zodat er geen aandacht werd getrokken, waardoor mensen ander gedrag gaan vertonen. Tijdens de observatie hebben we ons opgesteld als deel van de context om zo tot bruikbare informatie voor ons onderzoek te komen. Het voordeel van een niet participerende observatie is dat je de situatie van een afstand bekijkt en daardoor geen invloed hebt op wat er gebeurt. Hierdoor zijn de resultaten betrouwbaar (Algemeen Diagnostisch Protocol, 2015).

Observatie resultaten

Tijdens de observatie is het opvallend dat het autoverkeer hard rijdt, er is niet veel ruimte om over te steken en fietsers halen voetgangers en automobilisten in. Dit maakt dat de Oosterhamriklaan en de Korreweg onveilig oogt en voelt. Deze resultaten worden meegenomen naar een brainstormsessie met de bewoners van de West-Indische buurt.

Brainwriting

Tijdens een bewonersoverleg in het Floreshuis zijn de resultaten van de observatie aan de bewoners van de Indische buurt voorgelegd. Hier werd gevraagd of deze overeenkomen met hun eigen ervaringen. Na het voorleggen van de resultaten is er gebrainstormd over mogelijkheden en oplossingen door middel van de Brainwriting methode. Dit is een methode waarbij je in een groep ideeën genereert die te maken hebben met een onderwerp of een bepaald probleem (Van 't Veer et al, 2020).

Brainwriting resultaten

Uit de brainstormsessie kwamen ideeën die worden meegenomen als ontwerpvoorwaarden voor het product. Een idee was een versmalling van de Oosterhamriklaan, waardoor weggebruikers verplicht zijn te snelheid te minderen. Een tweede idee wat naar voren kwam is om van de Oosterhamriklaan een fiets- en wandelstraat te maken waarbij de auto te gast is. De drempels die geplaatst zullen worden werden bij de bewoners niet positief ontvangen. Volgens bewoners werkt het plaatsen van drempels juist averechts, omdat er hard overheen gereden kan worden. Om naast de mening van bewoners ook de mening van kinderen mee te kunnen nemen in het onderzoek is er contact opgenomen met de in het Molukkenplantsoen gelegen basisschool.

Interview brugfunctionaris Karrepad

Vanuit het gesprek met Jaap en de brainstormsessie is er gekeken naar mogelijkheden om de basisschool bij het onderzoek te betrekken. Er is contact opgenomen met mevrouw Huizen. Zij is brugfunctionaris en leerkracht van het Karrepad. Tijdens dit gesprek is er gefocust op een mogelijke samenwerking binnen het onderzoek.

Interview brugfunctionaris Karrepad resultaten

In het gesprek met mevrouw Huizen (bijlage 4) kwam naar voren dat zij als brugfunctionaris en leerkracht van het Karrepad niet veel hoort over het hard rijdend verkeer van de Oosterhamriklaan.

Toch zijn er vanuit de school duidelijke regels gemaakt voor de veiligheid. Deze regels gaan over tot hoe ver de leerlingen mogen komen in het Molukkenplantsoen en wat zij moeten doen wanneer er een bal richting de weg gaat. Als dit gebeurt moeten de leerlingen altijd een leerkracht mee vragen. De school heeft deze afspraken gemaakt met de leerlingen omdat het erg gevaarlijk is om bij de weg in de buurt te komen.

3.3 Develop fase

De develop fase is het begin van de tweede diamant van het Double Diamond model. In deze fase ben je aan het divergeren en wordt er gekeken naar het ontwikkelen van innovatieve oplossingen. Deze fase is op te delen in twee verschillende deelfases.

De eerste fase is de ideation fase, de tweede fase is de prototyping. In deze deelfase wordt de focus gelegd op het genereren van passende en effectieve oplossingen voor het vraagstuk. In de tweede deelfase worden de ideeën zo vormgegeven dat ze in de praktijk uitgevoerd kunnen worden (Van 't Veer et al, 2020).

3.3.1 Methoden en resultaten

In deze fase zijn er verschillende methoden gebruikt om zo tot een prototyping te komen. De methoden en resultaten worden hieronder beschreven.

Co-creatie professionals

Vanuit het gesprek met mevrouw Huizen, waarin zij aangaf dat er vanuit de basisschool alles wordt gedaan om de veiligheid van de leerlingen te waarborgen, was er nieuwsgierigheid naar welke ideeën de professionals hebben om de veiligheid te realiseren. Deze groep professionals bestaat uit mensen die vanuit een vakkundig perspectief naar de wijk kijken.

Er is een co-creatie gehouden om zo ideeën te genereren voor een verbeterde Oosterhamriklaan. Co-creatie is een methode die gericht is op een samenwerking waarin de bewoners invloed hebben op het onderzoeksproces en het eventuele resultaat. Het heeft als kenmerk om een productieve dialoog tot stand te brengen, omdat de focus wordt gelegd op een gezamenlijk resultaat (Wardt, 2021). Om de co-creatie beeldend te maken is de Oosterhamriklaan en het Molukkenplantsoen uitgetekend.

Co-creatie professionals resultaten

Uit de brainstormsessie kwamen verschillende ideeën naar voren (bijlage 5). Veiligheid en verbinding is iets wat bewoners belangrijk vinden. Tijdens de co-creatie werd dit ook door de professionals bevestigd. Deze verschillende ideeën zijn meegenomen naar gesprekken met bewoners.

Koffiekar

Om de resultaten van de co-creatie verder te inventariseren is er samen met een andere student van het lectoraat Gezonde Stad koffie en thee uitgedeeld in het Molukkenplantsoen (zie figuur 3). Zo is er laagdrempelig een gesprek gestart. De methode Photo elicitation is ingezet. Er is gebruik gemaakt van bestaande foto's

Figuur 3 Koffiekar

en aan de gesproken personen is gevraagd wat zij van de verschillende foto's vonden (Van 't Veer et al, 2020).

Koffiekar resultaten

Deze middag zijn er zeven bewoners gesproken. Er zijn foto's voorgelegd en er is een gesprek geweest over wat hen een veiliger gevoel geeft bij de Oosterhamriklaan. In een gesprek met een moeder met twee kinderen is het gegaan over of de kinderen het eng vinden om over te steken en wat zou kunnen helpen. De kinderen gaven aan dat zij het spannend vinden om over te steken. Bij het laten zien van verschillende verkeersborden werden moeder en kinderen enthousiast en hadden ze de verwachting dat het zou helpen. Doordat de kinderen aangeven het spannend te vinden om over te steken hebben is er weer contact opgenomen met mevrouw Huizen van het Karrepad.

Enquête kinderen

Naar aanleiding van het antwoord van één van de gesproken kinderen is ervoor gekozen om een enquête te sturen naar de basisschool. Aan de hand van deze enquête is er geïnventariseerd hoe de groepen vier, vijf en zes van de basisschool het oversteken ervaren. Er zijn twee vragen opgesteld die inzicht gaven in of kinderen het spannend vinden om over te steken of niet.

Enquête kinderen resultaten

De enquête is opgestuurd naar mevrouw Huizen van het Karrepad. Zij heeft deze uitgezet in de groepen vier, vijf en zes. Een deel van de kinderen vindt het niet eng om over te steken of bij de weg in de buurt te komen. Een ander deel van de kinderen (29%) vindt het juist wel eng om over te steken omdat ze bang zijn dat er iets gebeurt (bijlage 6).

Co-creatie bewoners

Vanuit de brainstormsessie met professionals en de koffiekar wilden we tijdens het bewonersoverleg de verkregen ideeën peilen bij de bewoners. Er is een co-creatie gehouden aan de hand van een tekening van de Oosterhamriklaan en het Molukkenplantsoen. De verkregen ideeën van de eerder genoemde brainstormsessie zijn op de tekening geplakt en hier mochten de bewoners geld aan uitgeven. De bewoners mochten geld inzetten op wat ze dachten dat het beste idee was voor de verbetering van de veiligheid van de Oosterhamriklaan (zie figuur 4). Op deze manier werd het inzichtelijk welk idee de meeste buurtbewoners steunen.

Figuur 4 Co-creatie

Co-creatie bewoners resultaten

Uit de resultaten bleek dat er het meeste geld is gegeven aan het verbinden van de stroken groen van de West-Indische buurt aan het Molukkenplantsoen. Op een versmalling van de Oosterhamriklaan werd door de bewoners ook veel geld ingezet (bijlage 7). Aan de hand van deze resultaten zijn er meerdere concepten tot stand gekomen voor een verbeterde Oosterhamriklaan waar de veiligheid en verbinding van bewoners centraal staan.

Karrepad co-creatie

In vervolg op de enquête over een veilige Oosterhamriklaan die is gehouden met leerlingen uit groep vier, vijf en zes van het Karrepad is er een Co-creatie geweest. Hier hebben de leerlingen de opdracht gekregen om een weg te tekenen waarbij het veilig is om over te steken.

Karrepad co-creatie resultaten

De leerlingen gaven aan dat ze de Oosterhamriklaan onveilig vinden en de auto's hard rijden waardoor het onoverzichtelijk is. Daarnaast hebben de leerlingen tekeningen gemaakt waarop naar voren kwam dat ze op een veilige Oosterhamriklaan graag stopborden, stoplichten en zebrapaden zien (bijlage 8). Deze ontwerpvoorwaarden zijn meegenomen in de gemaakte concepten (bijlage 9).

Concepten

Naar aanleiding van de co-creatie op de basisschool is er een gesprek geweest met de interne opdrachtgever. Tijdens dit gesprek is de focus gelegd op de eerder opgehaalde ontwerpvoorwaarden. Hieruit kwam het idee naar voren om aan de hand van deze ontwerpvoorwaarden verschillende concepten op te zetten om het Molukkenplantsoen meer te verbinden met de West-Indische buurt, waar de Oosterhamriklaan een barrière vormt.

Concepten resultaten

Vanuit de ontwerpvoorwaarden die zijn opgehaald zijn er drie concepten opgesteld (bijlage 10). Deze concepten zijn gericht op een autoluwe weg, shared space en een weg waar meer groen is en auto's welkom zijn. Deze concepten zijn meegenomen naar een bijeenkomst met professionals in het Floreshuis.

3.4 Deliver fase

Waar in de derde fase van het Double Diamond model de focus werd gelegd op het divergeren, verschuift deze nu naar convergeren. In deze fase wordt de focus gelegd op het uiteindelijke ontwerp en hoe deze te implementeren in de praktijk. De deliver fase bestaat uit twee delen; het implementatieproces en het evaluatieonderzoek. Bij het implementatieproces ligt de nadruk op de vraag: 'Welke aanpassingen zijn er in de context nodig om de nieuwe interventie een logisch onderdeel van de oplossing te laten worden?'

Het tweede deel richt zich op de evaluatie van het ontworpen product (Van 't Veer et al, 2020).

3.4.1 Methoden en resultaten

In deze fase is er gebruik gemaakt van methoden en heeft er tevens een evaluatie plaatsgevonden. De gebruikte methoden, resultaten en de evaluatie worden hieronder beschreven.

Denktank

De ontwerpvoorwaarden (bijlage 9) die eerder zijn opgehaald zijn omgezet in drie verschillende concepten voor de Oosterhamriklaan. Deze concepten zijn besproken met professionals. Tijdens de gesprekken is gevraagd naar hun input en mening over de verschillende concepten.

Denktank resultaten

De concepten (bijlage 10) die zijn voorgelegd aan de professionals waren: een weg waar auto's welkom zijn (1), een autoluwe weg (2) en een shared space (3). Bij concept één en twee waren de

professionals enthousiast over het toevoegen van meer groen. Samen met bloembakken op de weg of een versmalling van de weg zorgt dit voor vermindering van de snelheid. Ook het sociale aspect wordt door plaatsing van bloembakken bevorderd, een mogelijkheid wordt gezien in het onderhoud wat door de buurtbewoners gedaan kan worden. Met als doel meer sociale verbinding. Een kanttekening hierbij is wel dat er enige vorm van intrinsieke motivatie aanwezig moet zijn, mochten bewoners in actie willen komen.

De professionals gaven aan dat concept twee een goed idee is maar niet toepasbaar op de Oosterhamriklaan vanwege het busverkeer. Verder blijkt uit onderzoek (Appleyard, 1981) dat een straat het meest effectief is om te leven, dit kan op verschillende manieren. Appleyard is van mening dat het gedrag van mensen verandert wanneer er veel of juist weinig verkeer rijdt op een weg. Uit zijn onderzoek blijkt ook dat hoe minder auto's er op de weg rijden, hoe meer sociale verbinding er ontstaat (Appleyard, 1981). Dit wordt door bewoners van de West-Indische buurt ondanks de onhaalbaarheid van een autoluwe weg wel goed ontvangen. De gedeelde verantwoordelijkheid werd gewaardeerd. Het laatste concept shared space vonden de professionals een aantrekkelijk idee maar tegelijkertijd kan het onduidelijkheid geven over de verkeersregels.

Leerlingen co-creatie

Om de mening van de kinderen mee te nemen, is gevraagd wat ze van de verschillende concepten vonden. Om het beeldend en actief te maken zijn de kinderen gevraagd om hun ideale weg te tekenen.

Leerlingen co-creatie resultaten

De kinderen gaven bij de concepten aan dat ze niet denken dat bloembakken de snelheid verminderd. Dat er meer groen op de weg moet komen werd wel aangemoedigd. Uit de tekeningen van een ideale weg kwam naar voren dat de kinderen een veilige plek willen om over te steken. De meeste kinderen hebben een tekening gemaakt met een middenberm, stopborden en stoplichten (bijlage 11).

Evaluatie

Projectleider

Met de kennis die is verkregen van bewoners en kinderen heeft er een evaluatie plaatsgevonden met Albers. Deze evaluatie is gegaan over de drie concepten. Om vanuit het oogpunt van een sociaal werker te kijken naar een verkeerskundig vraagstuk en hierbij de focus te leggen op toegankelijkheid, verbinding en sociale veiligheid heeft dit tot andere resultaten geleid.

Tijdens het gesprek met Albers is gekeken naar verbeterpunten en de haalbaarheid van de drie concepten. Albers vindt het belangrijk om te kijken naar de toegankelijkheid voor alle weggebruikers en de verantwoordelijkheid die dit met zich mee brengt per weggebruiker. Daarom heeft het concept over een shared space niet zijn voorkeur. Volgens Albers is dit een mooi concept, maar is het niet toegankelijk voor iedereen. Dit heeft voornamelijk te maken met dat er bussen door de straat rijden en dat daar nog geen alternatief voor is. Om het product te kunnen realiseren ziet Albers graag een combinatie van de drie concepten. Aan de hand daarvan is er gekeken naar de concepten en zijn er bij elk concept onderdelen gewijzigd.

Bewoners

Op basis van de evaluatie met Albers zijn er onderdelen toegevoegd. In dit onderzoek staan de bewoners centraal en heeft er tijdens het bewonersoverleg een evaluatie plaatsgevonden met bewoners.

Net als Albers gaven de bewoners aan het concept over een shared space niet toegankelijk genoeg te vinden. Hierbij gaat het bij bewoners voornamelijk om de onoverzichtelijkheid die het met zich meebrengt. Waar Albers gelooft in de eigen verantwoordelijkheid die bewoners nemen bij een shared space zien de bewoners dat niet iedereen in hun wijk die eigen verantwoordelijkheid zal nemen. Bewoners zijn van mening dat de verbinding die zij zoeken meer naar voren komt in het concept over een autoluwe weg, alleen denken ze dat dit niet haalbaar is.

Het concept waarbij op de weg wel auto's rijden, maar er aanpassingen zijn, wordt het meest gewaardeerd door bewoners. De aanpassing als een middenberm, verlicht zebrapad en een verhoogd fiets- en voetpad worden in enthousiasme ontvangen. Door deze aanpassingen in te voeren geven bewoners aan zich waarschijnlijk veiliger en meer verbonden te voelen met de rest van de wijk. Wat ze hierin nog wel missen is een ontmoetingsplek om meer verbinding te voelen met buurtbewoners. Door deze evaluatie is er opnieuw gekeken naar de verschillende concepten en is er een nieuw product vormgegeven (bijlage 12). Dit product wordt verder uitgelegd in hoofdstuk 4.

Hoofdstuk 4 Aanbevelingen

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het product in relatie staat tot de doelstelling van het onderzoek, wat er verbeterd kan worden en welke kansen er liggen voor de Korrewegwijk. De aanbevelingen komen voort uit onderzoek en gesprekken die zijn gevoerd met bewoners uit de wijk. Deze resultaten zijn vertaald in een product die door de gemeente gerealiseerd kan worden.

In het product is er rekening gehouden met ontwerpvoorwaarden die vanuit de betrokkenen naar voren zijn gekomen. De ontwerpvoorwaarden van de bewoners zijn omgezet in meerdere onderdelen die belangrijk zijn in een veilige en verbindende Oosterhamriklaan. Dit is gedaan aan de hand van gesprekken met leerlingen, bewoners en professionals. Daarna is het product voorgelegd aan Albers, de projectleider van de gemeente Groningen. Voor de implementatie van het product (bijlage 12) is het nodig dat Albers het product voorlegt aan de gemeente Groningen. Het heeft kans van slagen wanneer de onderstaande onderdelen worden meegenomen in gesprekken over de herinrichting van de Oosterhamriklaan:

- **Middenberm met bloembakken**
Bewoners geven aan positief tegenover groen te staan. Door het plaatsen van een middenberm met hierbij bloembakken wordt er voldaan aan deze ontwerpvoorwaarde. Door bloembakken te plaatsen die verzorgd moeten worden door bewoners, wordt de participatie en samenwerking bevorderd.
- **Verhoogd fiets- en voetpad**
Bewoners gaven aan zich veiliger te voelen wanneer er een aparte strook is voor fietsers en wandelaars. Daarom is er voor een verhoogd fiets- en voetpad gekozen, wat de gezamenlijke verantwoordelijkheid bevordert wanneer je een fiets-/voetpad deelt. Daarnaast is er weinig contact met de andere weggebruikers, wat zorgt voor minder ongelukken.
- **Verhoogd en verlicht zebrapad**
Bewoners geven aan zich niet veilig voelen wanneer zij oversteken. Om de veiligheid te bevorderen is een verhoogd zebrapad met verlichting gewenst.
- **Ontmoetingsplek met bankjes**
Vanuit meerdere bewonersoverleggen is aangegeven dat bewoners behoefte hebben aan een ontmoetingsplek met verschillende bankjes om zo op een laagdrempelige manier buurtgenoten te ontmoeten.
- **Versmalling van de weg**
Vanuit de literatuur kwam naar voren dat het constructief werkt om een weg te versmallen wanneer de snelheid verminderd moet worden. Daarom is er in het product voor gekozen om de weg te versmallen.
- **Stopborden**
De leerlingen hebben door middel van tekeningen aangegeven dat ze graag stopborden zien. Hierdoor weten weggebruikers dat er een kruispunt aan komt en dat ze moeten stoppen.

De gemeente Groningen wil graag dat de openbare ruimtes meer overlopen op de leefgebieden in de wijk (*Groninger wijkvernieuwing* | *Gemeente Groningen*, z.d.). Door het product te implementeren liggen er voor de gemeente kansen om deze doelstelling te realiseren. Er is ruimte voor meer verbinding tussen bewoners waardoor de participatie binnen de wijk bevorderd wordt. Ook lopen de leefgebieden meer in elkaar over wat ervoor zorgt dat bewoners zich veiliger voelen. Daarnaast voelen ze meer de vrijheid om naar het Molukkenplantsoen te komen en hier andere buurtbewoners te ontmoeten; dit bevordert de sociale cohesie.

Bronnenlijst

Algemeen Diagnostisch Protocol (2015). Prodia, Bijlage 14: Observeren. Geraadpleegd op 24 oktober 2022, van https://www.prodiagnostiek.be/materiaal/ADP_Bijlage14_Observeren.pdf

Appleyard, D. (1981). *Livable streets* (First Edition). Univ of California Press.

Buitink, J. & Steenmeijer, J. (2018). *Beroepscode voor de sociaal werker*. Geraadpleegd op 8 november 2022, van <https://www.sociaalwerknederland.nl/?file=15783&m=1521200969&action=file.download>

Elffers, H. & de Jong, W. (2004) *Nee, ik voel me nooit onveilig - PDF Free Download*. adoc.pub. Geraadpleegd op 22 oktober 2022 van <https://adoc.pub/nee-ik-voel-me-nooit-onveilig.html>

Gemeente Groningen. (2021b, december). LEVENDE RUIMTE: Het vervolg op de Next City / De Groningse leefkwaliteit voorop. Geraadpleegd op 2 oktober 2022, van <https://gemeente.groningen.nl/file/omgevingsvisie-levende-ruimte>

Groninger wijkvernieuwing | Gemeente Groningen. (z.d.). Gemeente Groningen. Geraadpleegd op 1 oktober 2022, van <https://gemeente.groningen.nl/groninger-wijkvernieuwing>.

Kenniscentrum NoorderRuimte. (z.d.). Geraadpleegd op 25 oktober 2022, van <https://www.hanze.nl/nld/onderzoek/kenniscentra/kenniscentrum-noorderruimte>.

Kompas van Groningen - Basismonitor Groningen. (2018). Kompas van Groningen. Geraadpleegd op 15 oktober 2022, van <https://basismonitor-groningen.nl/kompasvangroningen/>.

Lectoraat Gezonde Stad. (2021, 29 november). Platform Stad en Wijk. <https://platformstadenwijk.nl/overons/over-de-lectoraten/lectoraat-gezonde-stad/>.

Meldingen in Groningen, Oosterhamriklaan - 112-Nederland.nl. (z.d.). Geraadpleegd op 25 oktober 2022, van <https://www.112-nederland.nl/Regio/straat/Groningen/Oosterhamriklaan/62464/0>.

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. (2022, 8 november). *Omgevingswet*. Rijksoverheid.nl. Geraadpleegd op 20 november 2022, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/omgevingswet>

Movisie. (2019, april) *Een buurt voor iedereen*. Geraadpleegd op 27 oktober 2022, van <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2019-04/Een-buurt-voor-iedereen.pdf>.

Van 't Veer, V. J. '., Wouters, E., Veeger, M. & Lugt, V. R. der. (2020). *Ontwerpen voor zorg en welzijn* (01 editie). Coutinho.

Wardt, R. van der. (2021, 23 mei). *Wat is Co-Creatie? [+ 3 voorbeelden uit de zorg, overheid en het onderwijs]*. Design Thinking Training & Workshop. Geraadpleegd op 5 november 2022, van <https://designthinkingworkshop.nl/wat-is-co-creatie/>.

Zelfevaluatie Kenniscentrum NoorderRuimte. (2018) Geraadpleegd op 20 oktober 2022, van <https://docplayer.nl/148783014-Zelfevaluatie-kenniscentrum-noorderruimte.html>.

Bijlagen

Bijlage 1 Interview opdrachtgever

Het belang van Albers is dat er met kleine ingrepen er voor wordt gezorgd dat het Molukkenplantsoen beter aansluit op de wensen van de buurt. Met als gevolg dat buurtbewoners deze als prettig en veilig ervaren.

Het is goed om te kijken voor wie dit probleem precies een vraagstuk is. Zijn het de kinderen of juist andere buurtbewoners. Eerder heeft Albers gesproken met buurtbewoners door ze aan te spreken op straat, enquêtes uit te zetten, buurtmonitor, panel groepen voor studenten en wandelingen met buurtbewoners. Uit deze wandelingen kwam naar voren dat bewoners zich 's avonds onveilig voelen in het Molukkenplantsoen, deels komt dit doordat er weinig verlichting is in het plantsoen. Maar ook door hoe het park is ingericht, bosjes die niet goed zijn onderhouden waardoor de zichtlijnen ontbreken.

Eén van de pijlers voor de wijkvernieuwing is dat het kind centraal staat. Dit uit zich in het meer betrekken van kinderen bij de realisatie van nieuwe ontwerpen en door meer bezig te zijn met wat kinderen leuk vinden en nodig hebben. Dit wordt gedaan aan de hand van co-creaties.

Wat Albers ons heeft meegegeven is om te focussen op kleine ingrepen om te proberen het gedrag van buurtbewoners te veranderen. Dit kan de vorm hebben van een experiment. Verder gaat het over het prettig en het veilig ervaren van de Oosterhamriklaan, dat de verbinding tussen de straat en het Molukkenplantsoen veel participatiever is. Vragen die centraal kunnen staan zijn; 'hoe zie je de ideale wijk voor je', 'wat moet er gedaan worden om van de Oosterhamriklaan een prettige straat te maken'. Al met al is het belangrijk om te kijken naar hoe de Oosterhamriklaan zo kan worden ingericht dat het voor alle buurtbewoners voelt als een prettige verblijfsplek.

Bijlage 2 Affinity map

Start

Hoelang woont u al in deze wijk?	Hoe vindt u het om in deze wijk te wonen?	Waar woont u in de wijk?
Waarom woont u in de wijk?	Met wie woont u samen?	

Contact

Hoe is het contact in de straat?	Hoe is het contact met wijkbewoners?	Spreekt u uw burens regelmatig?
In hoeverre is er sprake van sociale controle in de wijk?	Hoe tevreden bent u met de hoeveelheid sociale interactie in de wijk?	Welke ontmoetingsplekken zijn er in de wijk? Vindt u dit genoeg?
Zou u een laagdrempelige ontmoetingsplek in het Molukkenplantsoen op prijs stellen?	Zou u behoefte hebben aan horeca, ontmoeten en een luisterend oor in het Molukkenplantsoen? Zo ja, wat voor vorm horeca?	Zou u mee willen werken aan activiteiten voor ouderen om eenzaamheid te verminderen?
Helpt u uw buurtgenoten wel eens? Zo ja, op wat voor manier?	Kunnen bewoners creativiteit uiten in deze wijk?	Hoe komen verschillende groepen bewoners in contact met elkaar?

Duurzaam

Zou u zich meer aangespoord voelen om gebruik te maken van de publieke velden wanneer deze verbeterd zijn?	Wat voor effecten van klimaatverandering merkt u in uw omgeving?	Wat vindt u van een herinrichting van de straten in de West-Indische buurt? Gericht op meer water en betere groenvoorziening
Waar in de wijk is water overlast en hittestress het meest voorkomend of een groot probleem?	Bent u tevreden met de huidige groenvoorziening? Waarom wel/niet?	Wilt u meer groen of meer kleur in de wijk?
Waar ligt voor u een verbeterpunt qua groenvoorziening?	Hoe gebruikt u het groen in uw wijk?	

Bevindingen

Wat maakt bewoners in deze wijk uniek?	Wat maakt bewoners in deze wijk gelukkig?	Hoe tevreden bent u over het Molukkenplantsoen?
Wat vindt u van de verschillende plantsoenen in de wijk?	Is er vraag naar gezamenlijk gebruik van de hofjes?	Zijn er voldoende prullenbakken in het honden uitlaatgebied?

Veiligheid

Voelt u zich veilig?
Waarom wel/niet?

Welke signalen krijgt u over veiligheid in de wijk? Hoe ervaart u de veiligheid?

Heeft u last van de auto's die door de straten rijden?

Is er last van criminaliteit?

Hoe vindt u de verlichting in de wijk?

Veranderingen

Vindt u dat er nog meer veranderingen moeten komen in de wijk?

Wat vindt u van de huidige situatie van de Oosterhamriklaan?

Wat vindt u van de veranderingen in het Molukkenplantsoen?

Wat is een negatieve verandering binnen de wijk?

Wat is een positieve verandering binnen de wijk?

Wordt u op het moment goed genoeg betrokken bij de verandering in de wijk?

Als u iets zou mogen veranderen in de wijk, wat zou dat dan zijn?

Aanpak

Wat zou u een prettige aanpak vinden voor een activiteit? Poster of flyer?

Wat voor activiteiten of initiatief zou u willen zien in de buurt? Is er behoefte aan herhaling?

Zou u ervoor open staan om in frequente vorm mee te helpen bij het organiseren en uitvoeren van een activiteit?

Hamrikheem

Kent u het Hamrikheem? Zo ja, wat is deze plek en voor wie is het bedoeld?

Heeft u wel eens contact met een bewoner van het Hamrikheem? Zo ja, waar en hoe?

Zou u open staan voor meer contact met bewoners van het Hamrikheem?

Bijlage 3 Interview Jaap

Jaap woont in een van de nieuwere buurten van de West-Indische buurt en heeft veel te maken met de Oosterhamriklaan. Hij ziet dat er vaak 's avonds te hard wordt gereden en dat er op zulke momenten geen rekening wordt gehouden met andere weggebruikers. Dit zijn snelheden van meer dan 100 kilometer per uur. Niet alleen 's avonds maar ook overdag wordt er hard gereden wat het gevaarlijk maakt voor kinderen die naar school fietsen.

Jaap heeft niet het idee dat de bussen te hard rijden over de Oosterhamriklaan maar het valt hem wel op dat de bussen weinig ruimte hebben om een bocht te maken bij de Plus. Dit komt door de krappe bocht en het gebrek aan overzicht. Aan de andere kant van de Oosterhamriklaan heb je de Gerrit Krolbrug waar tegenwoordig de fietsers met hoge snelheid vanaf rijden. Dit maakt dat de kruising van de Oosterhamriklaan met de Korreweg erg onveilig wordt.

Er is door Jaap in het verleden een co-creatie gehouden. Tijdens deze sessie kwamen de geluiden over de hoge snelheden naar voren. Naast de snelheid hadden bewoners zorgen over het Molukkenplantsoen waar in de bosjes jongeren hangen.

Mogelijkheden tot meer verbinding tussen de West-Indische buurt en het Molukkenplantsoen zijn volgens Jaap de volgende:

- Verlichte zebrapaden bij school
- Drempels
- Verlichting in het Molukkenplantsoen
- Versmalling maken van de Oosterhamriklaan waardoor weggebruikers minder de kans krijgen om hard te rijden
- Houd een observatie

Als laatste mogelijkheid gaf Jaap aan om samen met de leerlingen van het Karrepad een verkeersbord te ontwerpen. Hierdoor betrek je de jonge buurtbewoners met de weggebruikers van de Oosterhamriklaan.

Bijlage 4 Interview Liza Huizen

Brugfunctionaris Karrepad

Bijna de helft van de leerlingen van het Karrepad leven in armoede. De gemeente Groningen had 10 jaar geleden het idee om iets voor deze kinderen te doen. Zo is de functie brugfunctionaris ontstaan. Dit betekent dat er een persoon aanwezig is die de brug is tussen ouders, kinderen en instanties. Ouders kunnen bij een brugfunctionaris terecht wanneer ze zelf niet weten bij welke instanties ze terecht kunnen voor leergeld of geld waardoor hun kinderen op een sport kunnen.

Op een laagdrempelige manier kan een brugfunctionaris hulp bieden aan gezinnen waar armoede heerst, gezinnen die van een uitkering leven of die gevlucht zijn. Naast dat een brugfunctionaris hulp biedt aan net genoemde gezinnen, zet het Karrepad zich ook in op educatieve programma's die zijn gericht op het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden bij leerlingen. Dit begint bij de voorschoolse voorziening (VVE) en gaat door tot en met groep 2 van de basisschool.

Een brugfunctionaris heeft vele taken waaronder het faciliteren van een sport voor een leerling wanneer de ouders/verzorgers dit niet kunnen betalen. Er zijn namelijk verschillende potjes van de gemeente waar geld uit gehaald kan worden. Hierbij is te denken aan een sport of een muziekvereniging.

Naast contact met de gemeente, is er ook contact met de WIJ teams van de Korrewegwijk. Eens in de maand is er een overleg met de casemanagers, leerplichtambtenaar, schoolarts, intern begeleider.

Liza kent geen leerlingen en ouders die bang zijn om naar het Molukkenplantsoen te komen vanwege de drukke Oosterhamriklaan. Ze geeft aan dat het kan komen door haar functie omdat ze totaal niet bezig is met het thema veiligheid. Ze wil er graag aandacht aan besteden in de klassen door middel van vragen te stellen over veiligheid. Deze antwoorden krijgen we weer terug.

De pauzes van de leerlingen zijn verdeeld over 3 scholen. In deze pauzes mogen de leerlingen van de midden- en bovenbouw in het Molukkenplantsoen spelen. De regel die dan gehanteerd wordt is dat de leerlingen de leerkrachten en andere volwassenen met een oranje hesje die toezicht houden op dat moment, elkaar moeten zien. Op deze manier weten de leerlingen naar wie ze toe moeten wanneer er iets aan de hand is. En er zijn regels dat leerlingen niet achter de struiken mogen komen en dat de oudere leerlingen niet bij de kleuters mogen komen. Daarnaast weten leerlingen dat ze niet tijdens schooltijden buiten het Molukkenplantsoen mogen komen omdat het verkeer hard rijdt. Soms rolt er een bal op de weg, en wanneer dit gebeurt moet er altijd een leerkracht mee lopen en mogen ze de bal pakken.

Bijlage 5 Co-creatie professionals

De verbeteringen voor de Oosterhamriklaan die naar voren kwamen zijn:

- Verlicht zebrapad op de weg
- Verkeersdrempels
- Verkeersbord
- Klinkerweg
- Verkeersbord die duimpjes geeft wanneer de toegestane snelheid wordt gereden
- Glijbaan/brug over de weg zodat mensen kunnen oversteken
- Ingekleurde oversteekplek voor kinderen
- Het kruispunt een andere kleur maken zodat het opvalt
- Flitspaal neerzetten
- Straat versmallen
- Palen vlakbij het zebrapad

De verbeteringen voor het Molukkenplantsoen die naar voren kwamen zijn:

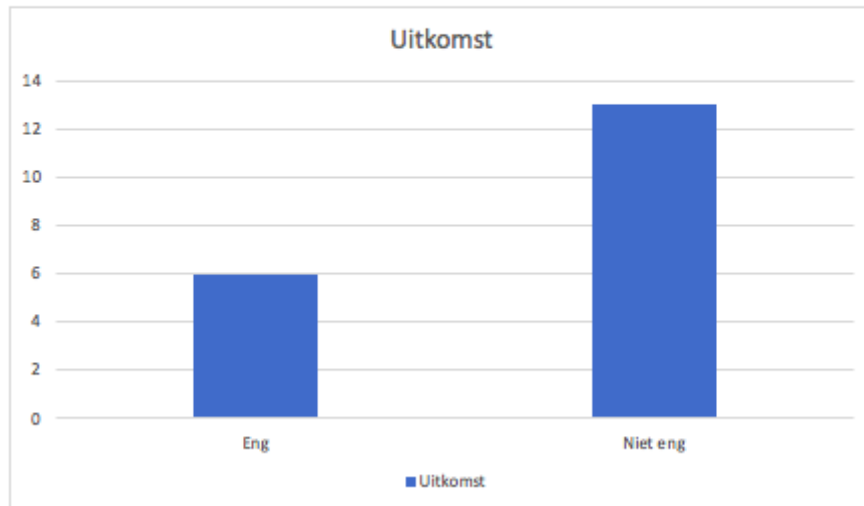
- Verlichting
- Een pluktuin
- Vaste barbecue + tafels
- Regelmatige surveillance
- Jeu de boulesbaan
- De bosjes verlagen waardoor de zichtlijnen verbeterd worden
- Betere afwatering
- Brug die in het plantsoen staat herstellen
- Voetpad herstellen
- Skatebaan om het Molukkenplantsoen heen

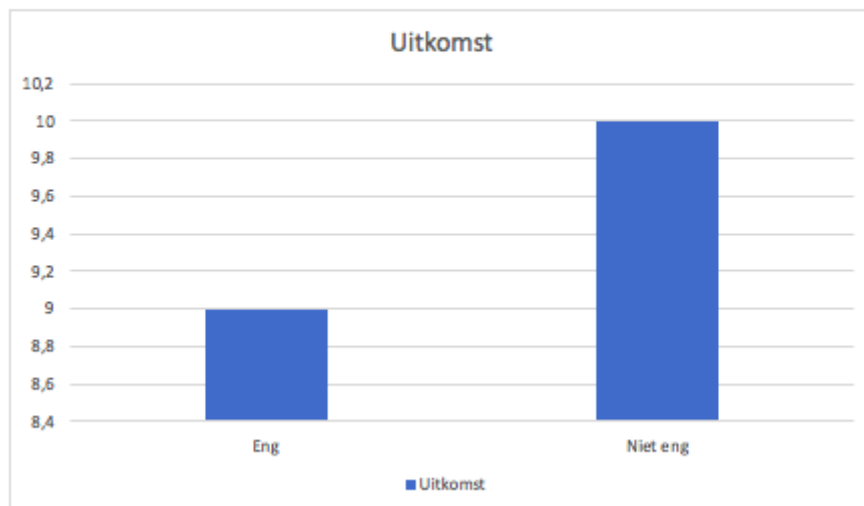
Bijlage 6 Enquête

Groep 5:

Als je tijdens de pauze aan het spelen bent, vind je het dan eng om bij de Oosterhamriklaan in de buurt te komen?

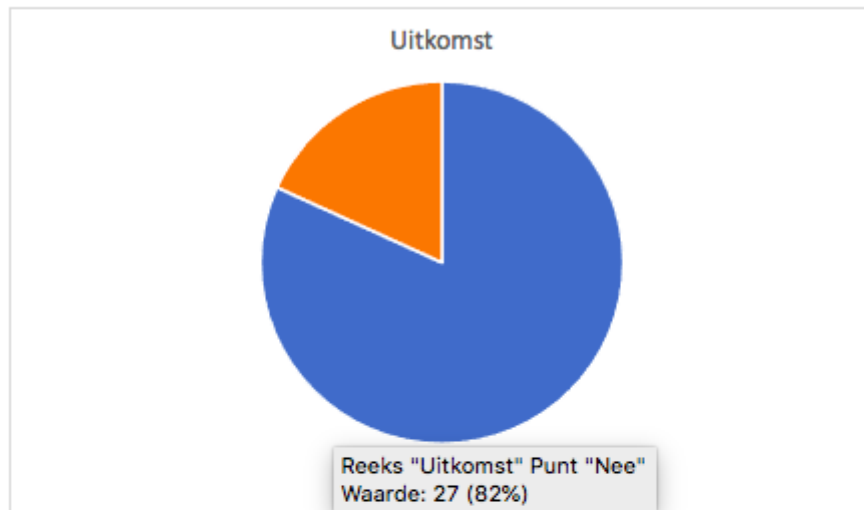

Hoe vinden jullie het om vanaf de West – Indische buurt/Korrewegwijk over te steken naar het Molukkenplantsoen?

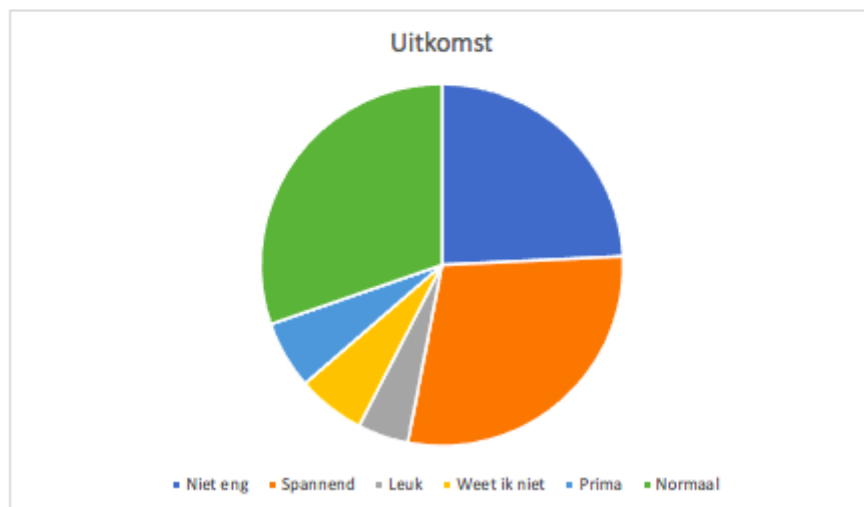

Groep 6:

Als je tijdens de pauze aan het spelen bent, vind je het dan eng om bij de Oosterhamriklaan in de buurt te komen?

Hoe vinden jullie het om vanaf de West-Indische buurt/Korrewegwijk over te steken naar het Molukkenplantsoen?

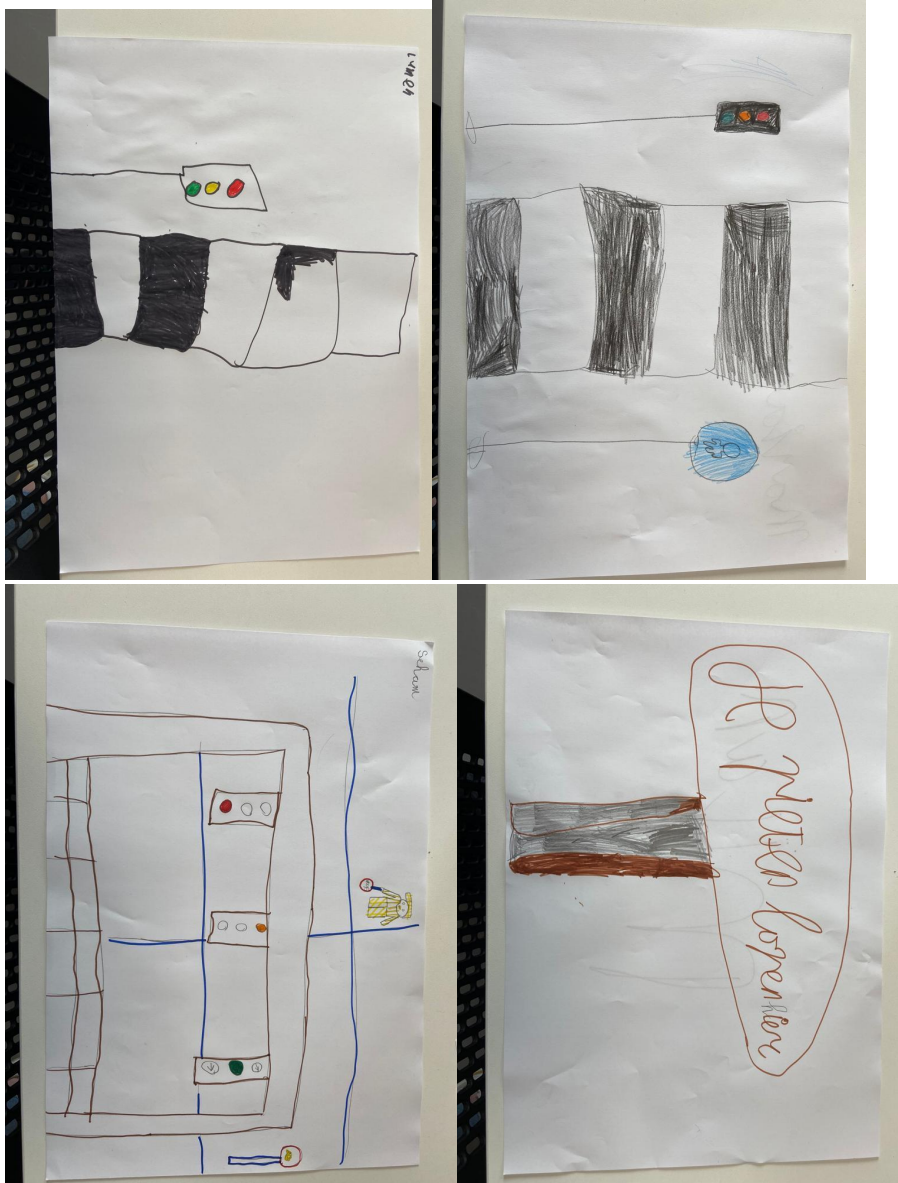
Bijlage 7 Co-creatie bewoners

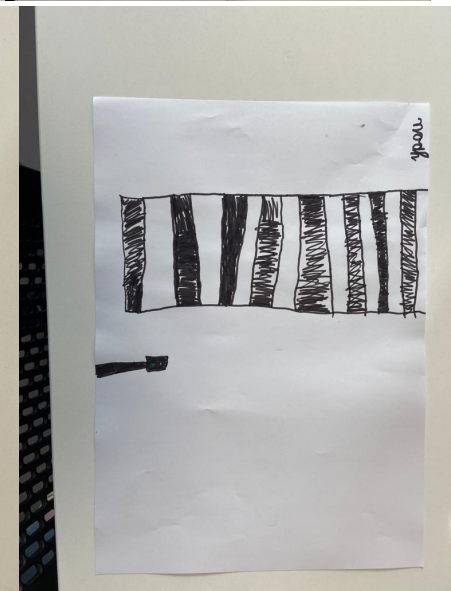
In een co-creatie met bewoners van de West-Indische buurt mochten ze hun mening geven aan de ideeën die eerder zijn gegeven. Voor hen lag een uitgetekende Oosterhamriklaan met het naastgelegen Molukkenplantsoen. Op de Oosterhamriklaan waren de ideeën geplakt en zo konden de bewoners zien op welke plek een verbetering gerealiseerd kan worden. De bewoners hebben geld uitgedeeld aan de verschillende ideeën en zo was het voor ons inzichtelijk welke ideeën het hoogste scoorden.

Hieronder staan de uitgewerkte ideeën en het bijbehorende bedrag:

1. Park verbinden met de stroken groen van de West-Indische buurt €3750,-
2. Verlicht zebrapad €2650,-
3. Straat versmallen €2470,-
4. Glijbaan/brug over de weg €2330,-
5. Drempels €1380,-
6. Schoolzone 15 km/u €1330,-
7. Fietsstrook €1150,-
8. Verkeersbord gemaakt door kinderen €980,-
9. Flitspaal €750,-
10. Trajectcontrole €430,-
11. Duimpje op verkeersbord bij goed verkeersgedrag €220,-
12. Bij goed verkeersgedrag gaat er geld in een spaarpot €0,-

Bijlage 8 Co-creatie basisschool

Bijlage 9 Ontwerpvoorwaarden

Hieronder zijn de ontwerpvoorwaarden, die zijn voortgekomen uit gesprekken met bewoners en andere betrokkenen weergegeven. Daarnaast is aangegeven uit welk hoofdstuk of bijlage deze ontwerpvoorwaarde naar voren is gekomen.

Ontwerpvoorwaarde	Onderbouwing
OV 1: Als bewoner wil ik graag een ontmoetingsplaats in het Molukkenplantsoen, zodat ik andere mensen kan ontmoeten.	Hoofdstuk: 3.1.1
OV 2: Als bewoner wil ik graag dat het Molukkenplantsoen overzichtelijk wordt, waardoor ik me veiliger voel als ik hier loop.	Hoofdstuk: 2.2.3, 3.1.1
OV 3: Als kind wil ik graag stopborden, stoplichten en zebrapaden, zodat ik veilig kan oversteken.	Hoofdstuk: 3.3.1
OV 4: Als bewoner wil ik graag bankjes, zodat ik kan uitrusten of mensen kan ontmoeten.	Hoofdstuk: 3.1.1
OV 5: Als bewoner wil ik graag meer groen zien, zodat het mijn creativiteit bevordert. Zo daagt het mij uit om meer te bewegen en naar buiten te gaan.	Hoofdstuk: 3.1.1, 3.4.1
OV 6: Als bewoner wil ik graag dat het verkeer op de Oosterhamriklaan minder hard rijdt, zodat ik mij veilig voel om over te steken.	Hoofdstuk: 2.2.3, 3.1.1, 3.2.1, 3.3.1
OV 7: Als bewoner wil ik graag een gedeelde middenberm, zodat ik mij veiliger voel wanneer de weggebruikers hun snelheid minderen.	Hoofdstuk: 3.4.1
OV 8: Als bewoner wil ik graag dat de Oosterhamriklaan meer een verblijfsplek wordt in plaats van een doorgaande weg zodat ik andere mensen kan ontmoeten.	Hoofdstuk: 2.2.2, 3.3.1
OV 9: Als bewoner wil ik graag een plek om een activiteit te doen zodat ik mensen kan ontmoeten.	Bijlage 5
OV 10: Als bewoner wil ik graag bloembakken op de weg zien zodat weggebruikers worden geremd in hun snelheid en ik mij veiliger voel om over te steken.	Hoofdstuk: 3.4.1

OV 11: Als bewoner wil ik graag dat de Oosterhamriklaan versmald wordt zodat weggebruikers minder hard rijden en ik mij veiliger voel om over te steken.	Hoofdstuk: 3.3.1 Bijlage 5
OV 12: Als bewoner wil ik graag een verhoogd voet- en fietspad en een verlicht zebrapad zodat ik mij veiliger voel.	Bijlage 5

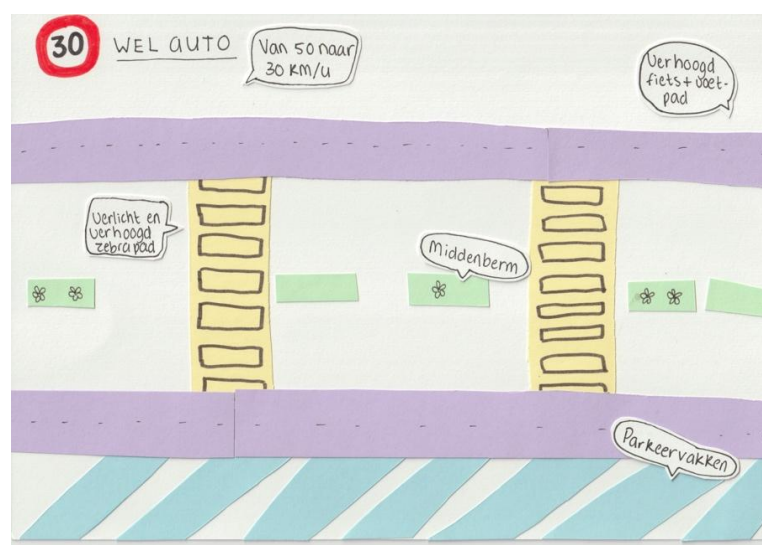
Bijlage 10 Concepten

Concept 1 wel auto

Na een brainstormsessie over de concepten zijn er voor- en nadelen voor ieder concept naar voren gekomen. Bij dit concept geven bewoners aan het als voordeel te zien dat er meer groen is en dit de snelheid kan beïnvloeden van weggebruikers. Ook een versmalling van de weg in combinatie met een verhoogd fiets- en voetpad wordt als voordeel voor mindering van snelheid gezien. Waar bloembakken met groen op de weg wel als voordeel worden gezien, zijn bomen langs de weg voor bewoners juist een nadeel en niet bevorderend voor vermindering van snelheid.

Vanuit de ontwerpvoorwaarden die zijn opgehaald is dit concept opgesteld. In de tabel hieronder wordt benoemd om welke aanpassingen/onderdelen het concept gaat en aan de hand van welke ontwerpvoorwaarden deze zijn opgesteld.

Aanpassing	Op basis van ontwerpvoorwaarde
- Fietsstroken met kleur aangegeven	12
- Een gezamenlijke verhoogde stoep en fietspad gemarkeerd door kleur	12
- Verlicht verhoogd zebrapad, dezelfde hoogte als de stoep zodat er meer doorgang is voor voetgangers, denk aan een zebra safe	12
- Meer groen door middel van bloembakken	5
- Snelheid is 30 km per uur	6
- Middenberm met groen	5, 7
- Versmalling van de weg	11

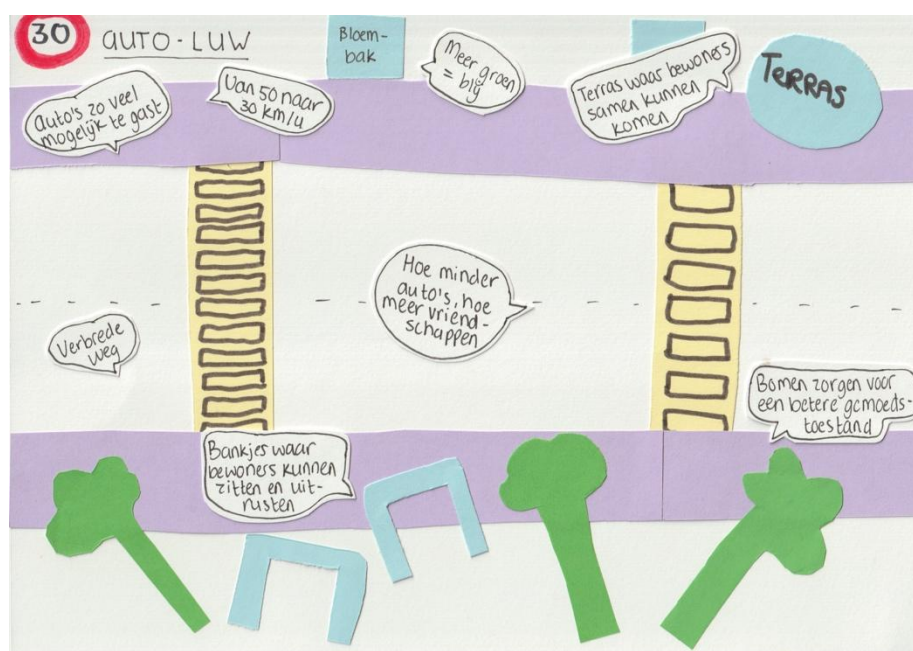
Concept 2 autoluw

De bewoners gaven aan bij dit concept dat ze het prettig vinden wanneer er meer mogelijkheden worden gerealiseerd om te rusten en tegelijkertijd andere bewoners te ontmoeten. Volgens bewoners zorgt dit voor meer verbinding en vriendelijkheid. Uit onderzoek (Appleyard, 1981) blijkt namelijk dat hoe minder auto's gebruik maken van een weg, des te meer vriendschappen er ontstaan.

Bij een autoluwe weg zijn volgens de bewoners, auto's minder vrij om te bewegen omdat de weg niet op hen is ingericht. En daarbij moet iedereen voor zichzelf opletten, wat maakt dat het gevaar voor automobilisten groter is wanneer er een spelend kind oversteekt.

Vanuit de ontwerpvoorwaarden die zijn opgehaald is dit concept opgesteld. In de tabel hieronder wordt benoemd om welke aanpassingen/onderdelen het concept gaat en aan de hand van welke ontwerpvoorwaarden deze zijn opgesteld.

Aanpassing	Op basis van ontwerpvoorwaarde
- Meer banken om te zitten en buurtbewoners te ontmoeten	1, 4, 8, 9
- Bloembakken	10
- Meer groen en kleur	10
- Autoluwe straat	8

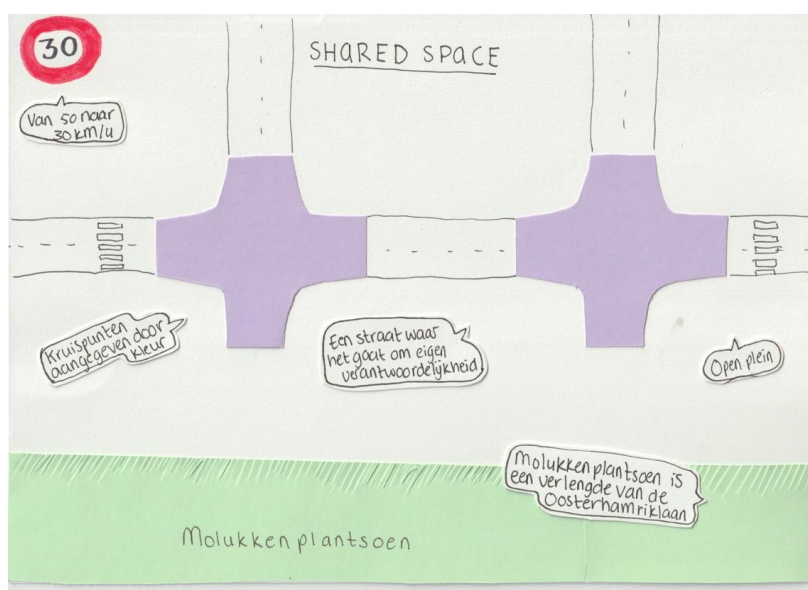
Concept 3 shared space

Bewoners gaven aan dat het concept van een shared space, kan gaan bijdragen aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle weggebruikers. Doordat het verkeer veel bewegingsvrijheid heeft, is het noodzakelijk om rustig te rijden. Daarnaast kan het voordelig werken wanneer de kruispunten zijn gemarkeerd met kleuren zodat het voor iedereen helder is wanneer er een kruispunt nadert.

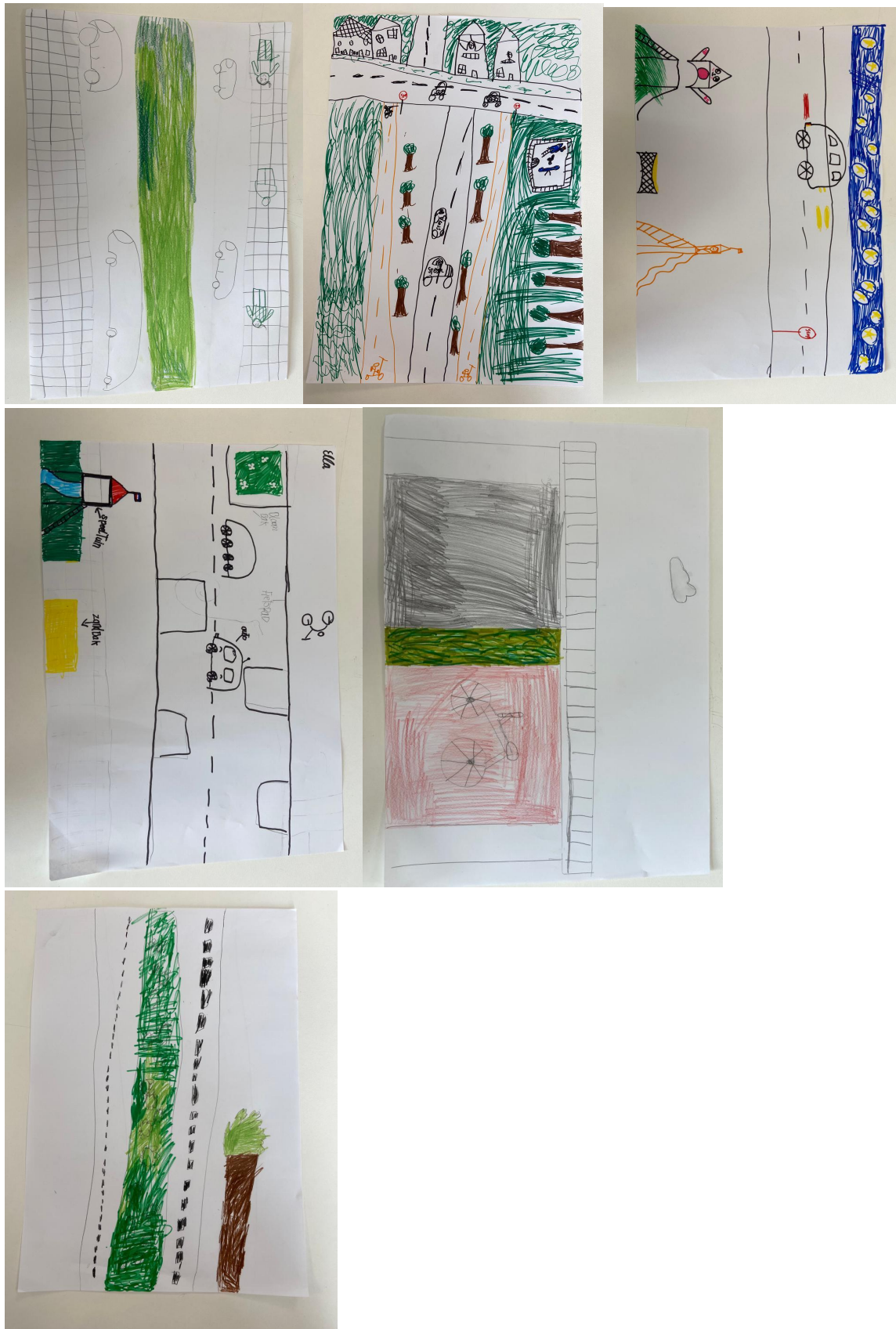
Naast de voordelen werden er door de bewoners ook nadelen te noemen zoals het hoogteverschil wat ontbreekt tussen de rijbaan en de stoep. Dit kan vervelende situaties opleveren voor bewoners die blind of slechtziend zijn. Ook kan het voor weggebruikers onduidelijkheid geven omdat je opnieuw je plek op de weg moet bepalen in een omgeving die is veranderd. Als laatste nadelige punt is dat het concept van een shared space lastig te realiseren is in combinatie met het vele busverkeer wat over de Oosterhamriklaan rijdt.

Vanuit de ontwerpvoorwaarden die zijn opgehaald is dit concept opgesteld. In de tabel hieronder wordt benoemd om welke aanpassingen/onderdelen het concept gaat en aan de hand van welke ontwerpvoorwaarden deze zijn opgesteld.

Aanpassing	Op basis van ontwerpvoorwaarde
- Shared space door middel van kleuren op straat/markeringen	8
- Geen onderscheid tussen stoep en straat	12
- Terras om elkaar te ontmoeten	1
- Verlichte zebrapaden	12
- Kruispunten gemarkeerd door kleur	n.v.t.
- Beweegvriendelijke omgeving	8

Bijlage 11 Co-creatie basisschool

Bijlage 12 Product

Naar aanleiding van de evaluatie met de externe opdrachtgever en de bewoners is er nogmaals gekeken naar de concepten. In de verschillende concepten komen niet alle ontwerpvoorwaarden terug. Om deze allemaal mee te nemen is er een nieuw product ontworpen. Dit product is gemaakt op basis van de ontwerpvoorwaarden die te maken hebben met de Oosterhamriklaan en het Molukkenplantsoen. Hierbij is gekeken welke ontwerpvoorwaarden ingezet kunnen worden met als uiteindelijke doel meer verbinding en gevoel van veiligheid voor en tussen bewoners. In de tabel hieronder zijn de aanpassingen op basis van de verschillende ontwerpvoorwaarden weergegeven.

Aanpassing	Op basis van ontwerpvoorwaarde
- Middenberm	7
- 30 km/u	6
- Verhoogd fiets-/voetpad	12
- Verhoogd en verlicht zebrapad	12
- Ontmoetingsplek met bankjes	1, 4, 8, 9
- Bloembakken met groen	5, 10
- Versmalling van de weg	11
- Stopborden	3

